

RAAP-NOTITIE 5896

Plangebied Wilddreef 2 ('de Driemaster') te Leiderdorp

Gemeente Leiderdorp

Archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven en boringen

RAAP

4000 voor Chr.

3750 voor Chr.

2200 voor Chr.

700 voor Chr.

150 na Chr.

320 na Chr.

250 na Chr.

1650 na Chr.

Colofon

Opdrachtgever: Gemeente Leiderdorp

Titel: Plangebied Wilddreef 2 ('de Driemaster') te Leiderdorp, gemeente Leiderdorp; archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven en boringen

Status: eindversie

Datum: 2 mei 2017

Auteur: drs. R.W. de Groot

Projectcode: LDDR2

Bestandsnaam: NO5896_LDDR2

Projectleider: drs. R.W. de Groot

Projectmedewerkers: P.J. Ilson MA, M. Soldaat MA & F.J. van der Wal

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer: 4038639100 (booronderzoek) en 4038647100 (proefsleuven)

Bewaarplaats documentatie: RAAP West-Nederland

Bevoegd gezag: gemeente Leiderdorp

ISSN: 0925-6369

RAAP

Leeuwenveldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

telefoon: 0294-491 500

telefax: 0294-491 519

E-mail: raap@raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2017

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van Gemeente Leiderdorp heeft RAAP een inventariserend veldonderzoek (waarderende en karterende fase) in de vorm van proefsleuven en boringen uitgevoerd in verband met de plannen voor nieuwbouw op twee locaties in de gemeente Leiderdorp.

Bij het onderzoek is waargenomen dat de bodemopbouw bestaat uit een opeenvolging van komafzettingen, gescheiden door laklagen. Bovenin de komafzettingen is lokaal (buiten de contour van de voormalige school op locatie de Driemaster) sprake van een cultuurlaag uit de 17^e eeuw. Op locatie Philadelphia is deze niet aanwezig. De cultuurlaag kan wellicht worden gerelateerd aan de voormalige boerderij die op basis van het vooronderzoek in het plangebied werd verwacht. Opvallend genoeg is deze, in tegenstelling tot wat in de rapportage van het vooronderzoek staat beschreven, op historische kaarten niet aangegeven, maar staan ter plaatse van het plangebied alleen agrarische percelen met sloten afgebeeld. Het wekt dan ook geen verbazing dat van de boerderij zelf geen sporen zijn aangetroffen. Andere archeologische sporen werden evenmin aangetroffen.

Op basis van het uitgevoerde onderzoek stelt RAAP Archeologisch Advies daarom dat er geen sprake is van een (behoudenswaardige) vindplaats. Beide locaties kunnen worden vrijgegeven voor de toekomstige werkzaamheden. Bovenstaand selectie advies is door de gemeente Leiderdorp d.d. 2 mei 2017 overgenomen als selectiebesluit.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inhoudsopgave	4
1 Inleiding	5
1.1 Administratieve gegevens	5
1.2 Aanleiding en doelstelling	5
1.3 Randvoorwaarden	5
2 Voorgaand onderzoek	7
3 Doel van het onderzoek	8
4 Methoden	9
4.1 Proefsleuven	9
4.2 Booronderzoek	9
5 Resultaten	10
5.1 Fysisch geografisch onderzoek	10
5.2 Grondsporen	11
5.3 Vondsten	11
6 Beantwoording onderzoeksvragen en aanbevelingen	12
6.1 Beantwoording onderzoeksvragen	12
6.2 Selectieadvies	12
6.3 Aanbevelingen	12
Literatuur	13
Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen	14
Bijlage 1. Sporenlijst	15
Bijlage 2. Vondstenlijst	16
Bijlage 3. Monsterlijst	17
Bijlage 4. Kolomprofielen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1 Inleiding

1.1 Administratieve gegevens

- *locatie*: Plangebied Wilddreef 2 ('de Driemaster') te Leiderdorp
- *plaats*: Leiderdorp
- *gemeente*: Leiderdorp
- *provincie*: Zuid-Holland
- *toponiem*: Wilddreef 2
- *oppervlakte onderzoeksgebied*: 1.200 m²
- *kaartblad topografische kaart Nederland 1:25.000*: 30F
- *centrumcoördinaten (X/Y)*: 96.199 / 464.214
- *bevoegde overheid*: gemeente Leiderdorp
- *archeologische adviseur bevoegde overheid*: Erfgoed Leiden en omstreken
- *datum veldonderzoek*: 20-03-2017
- *beheer en plaats vondsten en documentatie*: archief RAAP-west. De vondsten en documentatie zullen worden overgedragen aan het Provinciaal Depot voor Bodemvondsten van de provincie Zuid-Holland.
- *ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer*: 4038639100 (booronderzoek) en 4038647100 (proefsleuven)

1.2 Aanleiding en doelstelling

In het plangebied zijn bodemingrepen gepland die mogelijk bedreigend zijn voor eventuele archeologische resten. In het kader van de Archeologische Monumenten Zorg is volgens het door de bevoegde overheid goedgekeurde PvE (Rietkerk, 2016) een inventariserend veldonderzoek (karterende fase) door middel van proefsleuven uitgevoerd. Het doel van dit onderzoek was het toetsen en aanvullen van de gespecificeerde archeologische verwachting met het betrekking tot het onderzochte plangebied, waarbij de waardering (fysieke en inhoudelijke kwaliteit) van eventuele vindplaatsen voorop stond.

In een later stadium is het onderzoek uitgebreid met een inventariserend veldonderzoek (verkennde fase) door middel van boringen op een naast gelegen terrein. Voor dit onderzoek is een Nota van Wijziging opgesteld (Brandenburgh, 2017). Doel van het booronderzoek was het bepalen van de mate van intactheid van de bodem en het in kaart brengen van de lithologische bodemopbouw.

1.3 Randvoorwaarden

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep (zie artikel 24 van het Besluit archeologische monumentenzorg). De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer

(SIKB; www.sikb.nl), geldt in de praktijk als richtlijn. RAAP beschikt over een opgravingsvergunning, verleend door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Archeologische perioden					
Tijdperk				Datering	
Recente tijd					
Nieuwe tijd	C			1945	
	B			1850	
	A			1650	
Middeleeuwen	Laat B			1500	
	Laat A			1250	
	Vroeg	D: Ottoonse tijd			1050
		C: Karolingische tijd			900
		B: Merovingische tijd			725
		A: Volksverhuizingstijd			525
Romeinse tijd	Laat			450	
	Midden			270	
	Vroeg			70 na Chr.	
Prehistorie	IJzertijd	Laat			15 voor Chr.
		Midden			250
		Vroeg			500
	Bronstijd	Laat			800
		Midden			1100
		Vroeg			1800
	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat			2000
		Midden			2850
		Vroeg			4200
	Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat			4900/5300
		Midden			6450
		Vroeg			8640
	Paleolithicum (Oude Steentijd)	Laat			9700
		Jong B			12.500
		Jong A			16.000
Midden			35.000		
Oud			250.000		

tabel1 standaard Archeologisch RAAP 2014

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

2 Voorgaand onderzoek

In 2006 heeft in het toen nog bebouwde plangebied een bureau- en inventariserend veldonderzoek met boringen plaatsgevonden (Corver & Van der Zee, 2006). Tijdens dit onderzoek konden alleen de onbebouwde delen van het plangebied worden onderzocht. Nadat de bestaande bebouwing was gesloopt en bleek dat de nieuwbouw met name ter plaatse van de voormalige bebouwing werd gerealiseerd is dat onderzoek aangevuld met een booronderzoek ter plaatse van de voormalige school ('de Driemaster': Miedema, 2016). Beide onderzoeken hebben de volgende resultaten opgeleverd:

- Het plangebied ligt binnen een komgebied. In de humeuze top van de komafzettingen zijn lokaal baksteen en houtskool waargenomen. Deze wordt gekoppeld aan voormalige historische bebouwing.
- Ter plaatse van de voormalige bebouwing is een opgebrachte zandlaag van max. 80 cm dik aanwezig. Daaronder bevindt zich een overstromingsdek op komafzettingen.
- Op basis van historische kaarten uit de tweede helft van de 19^e eeuw (o.a. de veldminuut van ongeveer 1850) zou in het plangebied en boerderij met erf hebben gestaan. Opvallend is overigens dat wanneer het plangebied wordt geprojecteerd op een reeks historische kaarten geen boerderij zichtbaar is. Het plangebied ligt vanaf 1815 tot in de 20^e eeuw op een agrarische perceel met sloten (figuur 2).

Op basis van de bevindingen van het vooronderzoek werd geadviseerd een proefsleuvenonderzoek uit te voeren om daarmee te onderzoeken of daadwerkelijk resten aanwezig zijn en wat de waarde daarvan is. Het bevoegd gezag (gemeente Leiderdorp) heeft dit advies overgenomen.

3 Doel van het onderzoek

Het waarderend onderzoek in de vorm van proefsleuven werd aanbevolen naar aanleiding van de resultaten van het vooronderzoek, met als doel het karteren en waarden van mogelijk aanwezige archeologische vondsten, sporen en structuren. In het Programma van Eisen (Rietkerk, 2016) zijn hiervoor specifieke onderzoeksvragen geformuleerd die door middel van het proefsleuvenonderzoek beantwoord dienen te worden:

1. Zijn er binnen de reikwijdte van de bodemingrepen archeologische resten aangetroffen?
2. Zo nee, wat is de reden dat geen resten zijn aangetroffen?
3. Zo ja, wat is de (diepte)ligging en aard van deze resten?
4. Wat is de aard, datering, ruimtelijke spreiding en kwaliteit van sporen en vondsten? Zijn er fasen te onderscheiden?
5. Wat valt te zeggen over de gaafheid van deze resten?
6. Wat is de dikte en datering van de aanwezige ophogingslaag of –lagen?

4 Methoden

4.1 Proefsleuven

Er is één proefsleuf aangelegd, conform PvE. Deze had een afmeting van ongeveer 30 bij 3,5 m (ca. 108 m²; figuur 3).

Er zijn twee vlakken aangelegd. Het eerste vlak bovenin de oude bodem (ca. 1 tot 1,3 m –Mv) en het tweede direct onder die oude bodem. Elk vlak is digitaal ingemeten met een RTK-GPS met een maximale afwijking van 1 x 1 x 1 cm. Ook de hoogte van de aangelegde vlakken ten opzichte van NAP is bepaald met een GPS.

Sporen zijn in een doorlopende reeks genummerd en worden aangeduid met een S (bijlage 1). Spoor- en vondstgegevens zijn in het veld ingevoerd in een database.

Vondsten die niet aan antropogene sporen konden worden gekoppeld, zijn per laag in vakken van 5 m lengte verzameld. Bijzondere vondsten, zoals metaalvondsten en vondstconcentraties, zijn als puntvondst ingemeten. Voor het verzamelen van metaalvondsten is tijdens het aanleggen van de vlakken intensief gebruik gemaakt van een metaaldetector. De vondsten zijn in een doorlopende reeks genummerd; ze worden in dit rapport aangeduid met een V (bijlage 2).

In de proefsleuf zijn drie profielkolommen (ca. 1 m breed) opgeschaafd, gefotografeerd, getekend en beschreven vanaf het maaiveld. De locatie ervan is ingemeten met de RTK-GPS (met X-, Y- en Z-coördinaten).

4.2 Booronderzoek

Op de tweede locatie ('Philadelphia') werden in totaal 5 boringen uitgevoerd met een Edelman-boor met een diameter van 7 cm, aangevuld met een gutsboor van 3 cm. Deze zijn verspreid over het plangebied uitgevoerd en doorgezet tot 2 m –Mv. Eén van de boringen is tot 4 m –Mv doorgezet. De locaties van de boringen zijn ingemeten met een RTK-GPS met een maximale afwijking van 1 x 1 x 1 cm.

De verschillende lagen zijn lithologisch, bodemkundig en/of archeologisch beschreven in het programma Deborah 2, volgens NEN-norm 5104 (Nederlands Normalisatie Instituut, 1989; bijlage 3). Het opgeboorde materiaal is in het veld door middel van verbrokkeling en versnijding gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken).

5 Resultaten

5.1 Fysisch geografisch onderzoek

Geologie en geomorfologie

Het plangebied bevindt zich op de noordoever van de Oude Rijn. Bepalend bij de vorming van het landschap is de zeespiegelstijging gedurende het Holocene (vanaf 10.000 jaar geleden) in globale zin, en specifiek de activiteit van de Oude Rijn (vanaf ongeveer 6500 jaar geleden; Berendsen & Stouthamer, 2001).

Aan het begin van het Subboreaal (ca. 3700 voor Chr.) bereikte de zee zijn maximale uitbreiding, waarna door een minder snel stijgende zeespiegel uitbouw van de kust in westelijke richting kon plaatsvinden (Pruissers & De Gans, 1988). De toenmalige kust bestond voornamelijk uit zandige wadplaten waartussen een aantal west-oost georiënteerde geulen lag (wadafzettingen: Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Wormer). Op de zandige wadplaten ontstonden, parallel aan de kustlijn, de eerste strandwallen (Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Zandvoort). Door de hierop volgende verandering van 'open kust' naar 'gesloten kustbarrière' kwam in het plangebied veen tot ontwikkeling (Formatie van Nieuwkoop; Hollandveen Laagpakket), en kreeg de Oude Rijn meer invloed in het achterland.

Het plangebied ligt op de stroomgordel van de Oude Rijn (Berendsen & Stouthamer, 2001). De sedimentatiefase van de stroomgordel van de Oude Rijn loopt van circa 4400 voor Chr. t/m 1122 na Chr., toen de Kromme Rijn bij Wijk bij Duurstede werd afgedamd.

Bodemopbouw De Driemaster

In het grootste deel van het plangebied (profielkolom 1 en 2) is de verwachte bodemopbouw aangetroffen, namelijk komafzettingen onder recent opgebrachte lagen (figuur 4). Aan de basis bestaan de komafzettingen uit sterk siltige, humeuze, bruingrijze klei met houtresten (S1007 en 1008). Naar boven toe gaan zij over in uiterst siltige klei en verdwijnt de humus (S1004 en 1006). In de komafzettingen zijn twee laklagen gevormd (S1003 en 1005), waarbij de bovenste een dubbele laklaag betreft. Bovenin de komafzettingen heeft zich een (oude) bouwvoor gevormd die bestaat uit matig humeuze, uiterst siltige klei (S1002).

Bovenop de natuurlijke afzettingen is sprake van een pakket funderingszand (S1001 en de recente 'bouwvoor' (S1000). Beide kunnen aan de voormalige bebouwing van school de Driemaster worden gerelateerd.

Buiten de contour van de voormalige bebouwing (profielkolom 3) wijkt de bodemopbouw enigszins af. Ook hier is sprake van komafzettingen (S1007, 1008, 1011), maar slechts één van de twee laklagen (S1005) is hier aanwezig. Deze laag wordt bovendien gescheiden van de oude bouwvoor (S1009=1002) door een laag zwak zandige, zwak humeuze klei (S1010) met puin en aardewerk (V1 t/m 3; figuur 5). Op basis van de datering van het aardewerk kan deze laag in de (tweede helft van) de 17^e eeuw worden gedateerd. Het betreft de laag die bij het vooronderzoek

is geassocieerd met de historische boerderij die in het plangebied zou hebben gestaan, maar op historische kaarten niet is aangegeven.

Bodemopbouw Philadelphia

Op de tweede locatie is in de boringen een vergelijkbare bodemopbouw waargenomen als in de proefsleuf (bijlage 3). Aan de basis van de boringen is sprake van een afwisselingen van sterk siltige, zwak humeuze komklei met zwak kleiig (bos)veen. Net als bij 'de Driemaster' gaan de komafzettingen naar boven toe over het algemeen over naar uiterst siltige klei zonder humus en is sprake van een laklaag. Deze was in de boor echter minder goed herkenbaar als in het lengteprofiel van de proefsleuf.

Als gevolg van recente bodemingrepen is de bodem tot ongeveer 0,5 m –Mv verstoord geraakt. Alleen ter plaatse van boring 4 is sprake van diepere verstoringen. Deze boring is namelijk op 1 m –Mv gestuit op ondoordringbaar materiaal.

Aanwijzingen voor vindplaatsen, of de cultuurlaag van 'de Driemaster' zijn niet gevonden tijdens het booronderzoek.

5.2 Grondsporen

Bij het onderzoek werden geen antropogene sporen aangetroffen, met uitzondering van (sub)recente verstoringen (figuur 6 t/m 8).

5.3 Vondsten

Tijdens het onderzoek zijn in totaal 26 vondsten verzameld: 24 fragmenten gebruiks aardewerk en twee stukken van een pijpensteel. Deze vondsten zijn voor het grootste deel afkomstig uit laag S1010, de cultuurlaag en voor een klein deel uit de oude bouwvoor S1002.

In de oude bouwvoor zijn twee fragmenten roodbakkend aardewerk aangetroffen met aan twee zijden glazuur (V1). Het zijn wandfragmenten die niet nauwkeurig gedateerd kunnen worden. op basis van het tweezijdige glazuur worden zij vanaf het einde van de 16e eeuw gedateerd (Bartels, 1999).

In de cultuurlaag zijn 21 fragmenten aardewerk gevonden (V2 en 3). Het grootste deel daarvan (n= 12) betreft wandfragmenten van roodbakkend tweezijdig geglazuurd aardewerk, die niet nader gedateerd kunnen worden. Eén fragment lijkt spaarzaam te zijn geglazuurd. Ook zijn zes fragmenten witbakkend aardewerk gevonden dat eveneens aan twee zijden is voorzien van glazuur. Verder is een wandfragment steengoed uit Westerwald en een deel van een roodbakkend bord gevonden. In V3 is tenslotte ook een dunne pijpensteel aanwezig.

Op basis van de samenstelling van het aardewerkspectrum kan de cultuurlaag hoogstwaarschijnlijk in de (tweede helft van de) 17^e eeuw gedateerd worden (Bartels, 1999).

6 Beantwoording onderzoeksvragen en aanbevelingen

6.1 Beantwoording onderzoeksvragen

1. *Zijn er binnen de reikwijdte van de bodemingrepen archeologische resten aangetroffen?*

Er zijn geen resten aangetroffen bij het onderzoek, uitgezonderd enkele fragmenten aardewerk uit een cultuurlaag.

2. *Zo nee, wat is de reden dat geen resten zijn aangetroffen?*

De reden voor het feit dat de verwachte resten niet zijn aangetroffen is zeer waarschijnlijk het feit dat uit een nadere analyse van 19e eeuwse kaarten blijkt dat binnen het plangebied géén historische bebouwing heeft bestaan. Uit oudere periodes zijn geen resten aangetroffen, waarschijnlijk vanwege het feit dat de aanwezige afzettingen minder geschikt waren voor bewoning en/of gebruik (komafzettingen)

3. *Zo ja, wat is de (diepte)ligging en aard van deze resten?*

4. *Wat is de aard, datering, ruimtelijke spreiding en kwaliteit van sporen en vondsten? Zijn er fasen te onderscheiden?*

5. *Wat valt te zeggen over de gaafheid van deze resten?*

Niet van toepassing, er zijn geen resten gevonden

6. *Wat is de dikte en datering van de aanwezige ophogingslaag of –lagen?*

In beide plangebieden is sprake van een pakket opgebrachte grond van ongeveer 50 tot cm dik.

6.2 Selectieadvies

Op basis van het uitgevoerde onderzoek stelt RAAP Archeologisch Advies dat er geen sprake is van een (behoudenswaardige) vindplaats.

6.3 Aanbevelingen

De resultaten van het onderzoek tonen aan dat bij de bestaande planvorming geen (waardevolle) archeologische resten verstoord zullen worden. Er gelden zodoende geen restricties ten aanzien van de verdere planvorming.

Op basis van de bevindingen van dit onderzoek neem de gemeente een selectiebesluit (contactpersoon: mevrouw dr. C. Brandenburgh, Erfgoed Leiden en omstreken).

Literatuur

- Bartels, M.**, 1999. *Steden in scherven / Cities in sherds: vondsten uit beerputten in Deventer, Dordrecht, Nijmegen en Tiel (1250-1900)*. Zwolle/Amersfoort
- Berendsen, H.J.A. & E. Stouthamer**, 2001. *Palaeogeographic development of the Rhine- Meuse Delta*, The Netherlands. Assen.
- Brandenburgh, C.R.**, 2017. *Programma van Eisen-aanvulling. Leiderdorp-Driemaster (IVO-p en IVO-o)*. Erfgoed Leiden
- Corver, B.A. & R.M. van der Zee**, 2006. Locaties "Leeuwerikschool" en "Driemaster", gemeente Leiderdorp. Een inventariserend veldonderzoek. *STAR* 98. Jacobs & Burnier, Amsterdam.
- Miedema, F.R.P.M.**, Wilddreef 2, Leiderdorp (gemeente Leiderdorp). Een inventariserend veldonderzoek in de vorm van een aanvullende verkennend booronderzoek. *ADC-rapport* 4190. ADC Archeoprojecten, Amersfoort.
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- Pruissers, A.P. & W. de Gans**, 1988. *De bodem van Leidschendam*. Leidschendam.
- Rietkerk, M.**, 2016. *Programma van Eisen Wilddreef 2 ('de Driemaster), gemeente Leiderdorp*. Erfgoed Leiden.

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

- Figuur 1.** Ligging van het plangebied (rood omlijnd); inzet: ligging in Nederland (ster).
- Figuur 2.** Projectie van beide plangebieden (rood: proefsleuven; blauw boringen) op een reeks historische kaarten. Geen van de kaarten toont een historische boerderij (bron: topo-tijdreis.nl).
- Figuur 3.** Aanleg van de proefsleuf.
- Figuur 4.** De bodemopbouw in profielkolom 2, waar duidelijk de dubbele laklagen in de komafzettingen zichtbaar zijn.
- Figuur 5.** De bodemopbouw in profielkolom 3, waarin de subrecente bouwvoor en 17e eeuwse cultuurlaag aanwezig zijn: de zandige lagen bovenin het profiel.
- Figuur 6.** Resultaten van het onderzoek, allesporenkaart van vlak 1
- Figuur 7.** Resultaten van het onderzoek, allesporenkaart van vlak 2
- Figuur 8.** Resultaten van het onderzoek, boorpuntenkaart

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

- Bijlage 1.** Sporenlijst
- Bijlage 2.** Vondstenlijst
- Bijlage 3.** Boorbeschrijvingen.

Bijlage 1. Sporenlijst

spoor	put	vlak	interpretatie	interpretatie_specifiek	vulling	textuur	mediaan	humus	sublagen	[KLEUR]	lithologie	ijzer	plantenresten	fosfaat	puin	opmerking
998	1	1	verstoring	recente verstoring	0	-	-	-	-	grijs	-	-	-	0	0	heipaal
1000	1	102	laag	bouwvoor, recent	0	klei sterk zandig	-	matig humeus	zand- en kleibrokken	donkerbruingrijs	-	-	weinig wortelresten (1-10%)	0	0	-
1001	1	102	laag	ophogingslaag	0	zand zwak siltig	mf	matig humeus	kleibrokken	lichtbruingrijs	-	-	-	0	4	-
1001	1	102	laag	ophogingslaag	1	zand zwak siltig	mf	-	-	lichtgeelgrijs	-	-	-	0	0	-
1002	1	102	laag	natuurlijke laag	0	klei uiterst siltig	-	matig humeus	-	lay	komafzettingen	-	-	1	0	-
1003	1	102	laag	natuurlijke laag	0	klei uiterst siltig	-	matig humeus	-	donkergrijs	laklaag/vegetatie-horizont	-	-	1	0	-
1004	1	102	laag	natuurlijke laag	0	klei uiterst siltig	-	-	-	lay	komafzettingen	-	spoor plantenresten (niet gedifferentië«erd)(0-1%)	2	0	-
1005	1	102	laag	natuurlijke laag	0	klei uiterst siltig	-	zwak humeus	-	donkergrijs	laklaag/vegetatie-horizont	-	spoor plantenresten (niet gedifferentië«erd)(0-1%)	1	0	-
1006	1	102	laag	natuurlijke laag	0	klei uiterst siltig	-	-	-	lay	komafzettingen	FE1	spoor plantenresten (niet gedifferentië«erd)(0-1%)	1	0	-
1007	1	102	laag	natuurlijke laag	0	klei sterk siltig	-	zwak humeus	-	bruingrijs	komafzettingen	-	spoor hout (0-1%)	0	0	-
1008	1	102	laag	natuurlijke laag	0	klei sterk siltig	-	zwak humeus	-	bruingrijs	komafzettingen	-	weinig hout (1-10%)	0	0	-
1009	1	102	laag	bouwvoor, fossiel	0	klei zwak zandig	-	matig humeus	-	donkerbruingrijs	oeverafzettingen	-	-	0	0	-
1010	1	102	laag	bouwvoor, fossiel	0	klei zwak zandig	-	zwak humeus	-	grijs	-	-	-	0	4	Met aardewerk (V1 t/m 3)
1011	1	102	laag	natuurlijke laag	0	klei uiterst siltig	-	-	-	lichtgrijs	komafzettingen	-	-	2	0	-

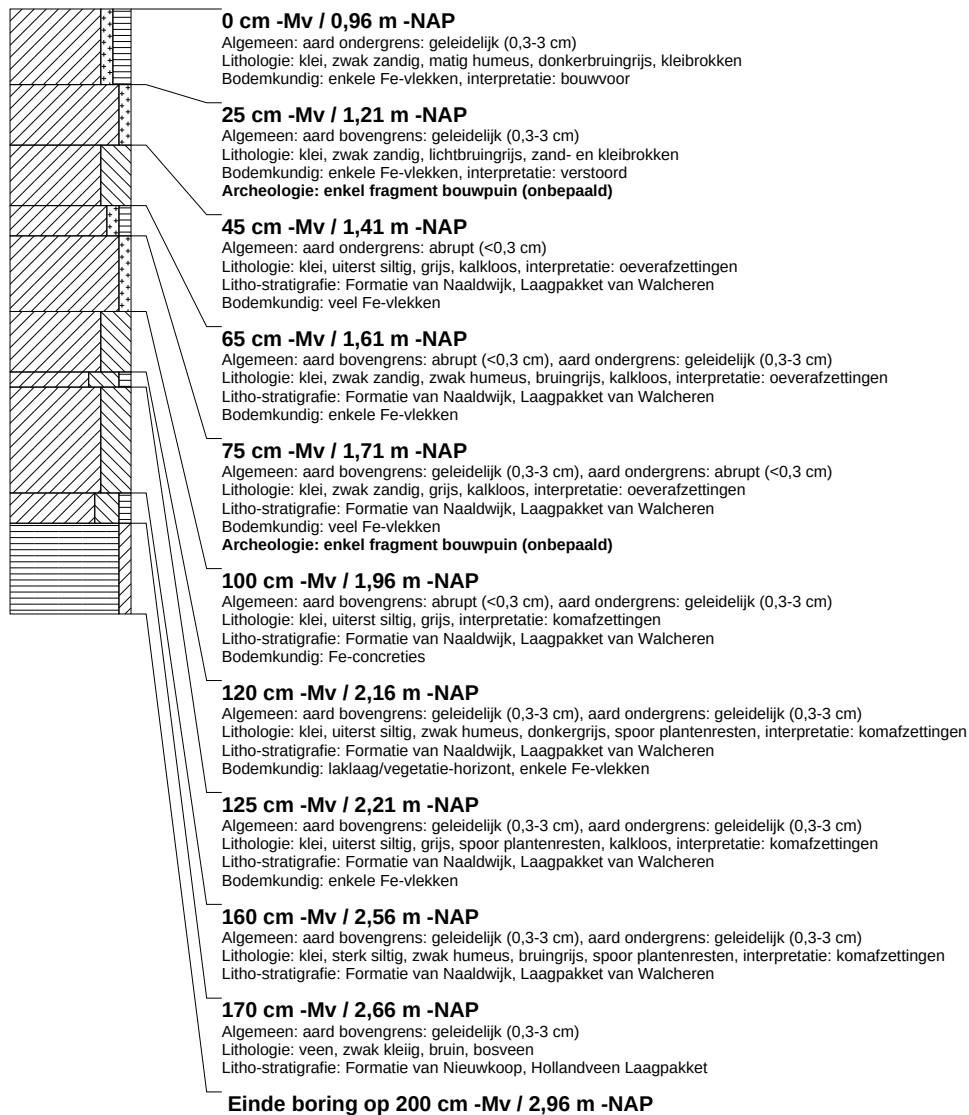
Bijlage 2. Vondstenlijst

Vondst	spoor	vulling	vak	verzamelwijze		volg nr.	materiaal _algemeen	materiaal-specifiek	aantal	opmerking
1	1002	0	3		machinaal aanleggen vlak of verdiepen	0	keramiek	gebruiksaardewerk	2	-
2	1010	0	5		machinaal aanleggen vlak of verdiepen	0	keramiek	gebruiksaardewerk	8	-
3	1010	0	6		machinaal aanleggen vlak of verdiepen	0	keramiek	gebruiksaardewerk	14	-
3	1010	0	6		machinaal aanleggen vlak of verdiepen	1	keramiek	pijp	2	twee dunne fragmenten pijpensteel

Bijlage 3. Boorbeschrijvingen

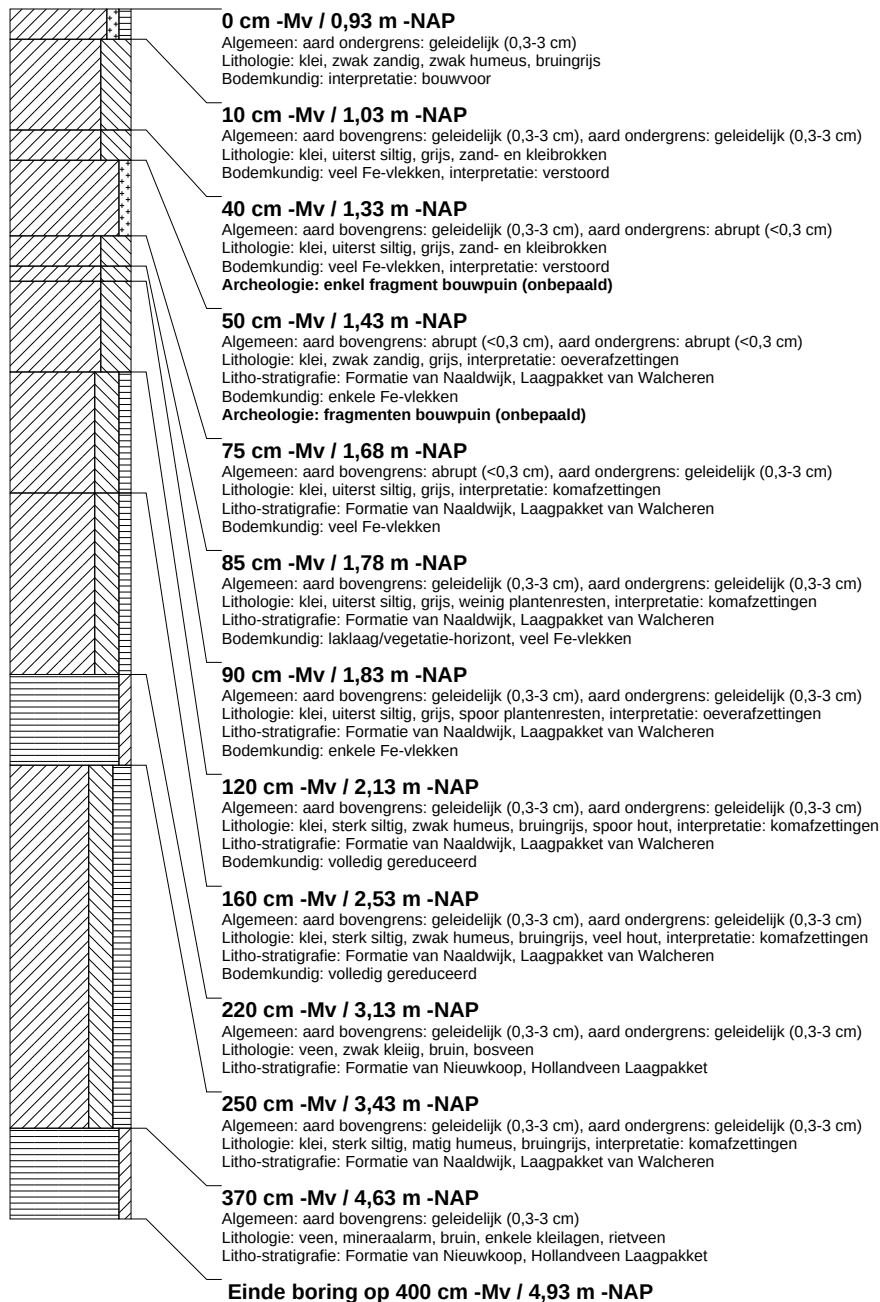
boring: LDDR2-1

beschrijver: PI/FW, datum: 22-3-2017, X: 96.107.13, Y: 464.292.10, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30F, hoogte: -0,96, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 en guts-4 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Leiderdorp, plaatsnaam: Leiderdorp, opdrachtgever: Gemeente Leiderdorp, uitvoerder: RAAP West

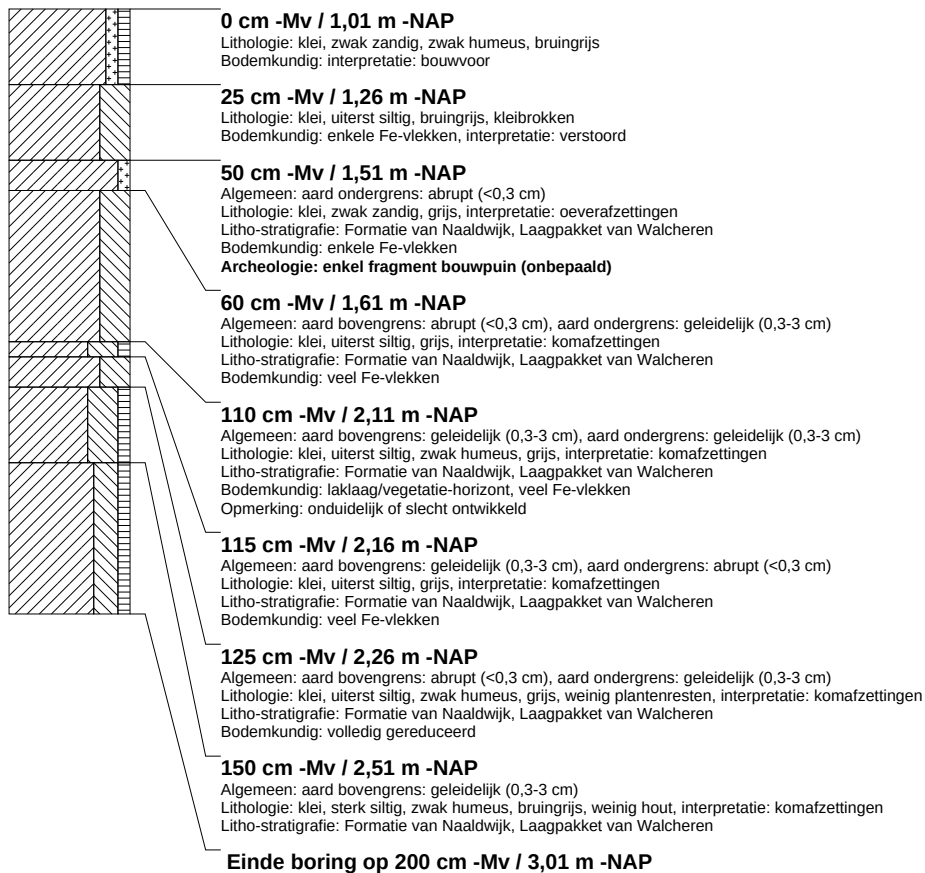
boring: LDDR2-2

beschrijver: PI/FW, datum: 22-3-2017, X: 96.127,44, Y: 464.285,03, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30F, hoogte: -0,93, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 en guts-4 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Leiderdorp, plaatsnaam: Leiderdorp, opdrachtgever: Gemeente Leiderdorp, uitvoerder: RAAP West

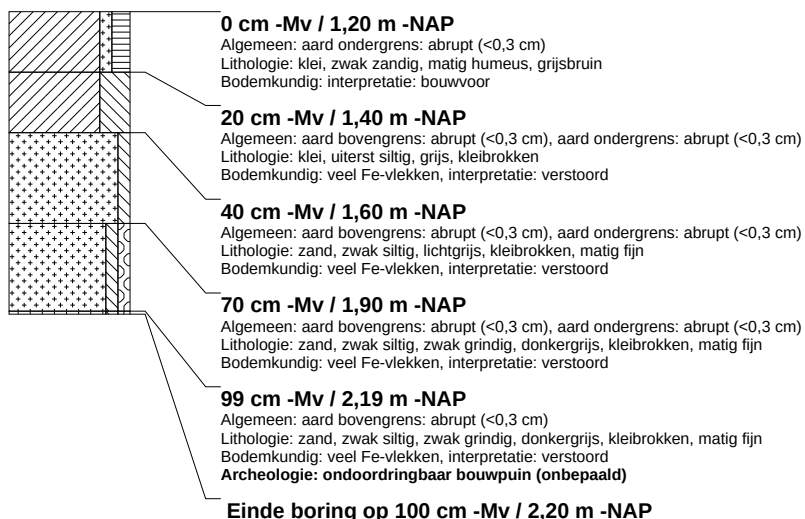

boring: LDDR2-3

beschrijver: PI/FW, datum: 22-3-2017, X: 96.136.13, Y: 464.301.71, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30F, hoogte: -1,01, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 en guts-4 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Leiderdorp, plaatsnaam: Leiderdorp, opdrachtgever: Gemeente Leiderdorp, uitvoerder: RAAP West

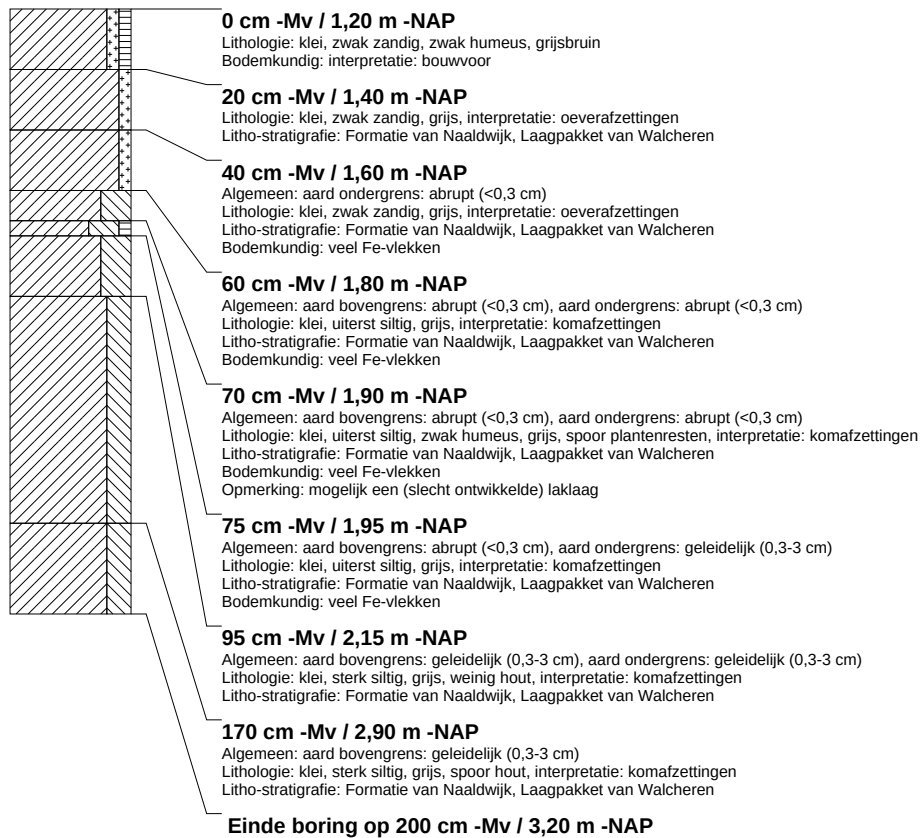
boring: LDDR2-4

beschrijver: PI/FW, datum: 22-3-2017, X: 96.117.96, Y: 464.309.03, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30F, hoogte: -1,20, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 en guts-4 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Leiderdorp, plaatsnaam: Leiderdorp, opdrachtgever: Gemeente Leiderdorp, uitvoerder: RAAP West

boring: LDDR2-5

beschrijver: PI/FW, datum: 22-3-2017, X: 96.148,05, Y: 464.320,74, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30F, hoogte: -1,20, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 en guts-4 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: plantsoen, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Leiderdorp, plaatsnaam: Leiderdorp, opdrachtgever: Gemeente Leiderdorp, uitvoerder: RAAP West

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rood omlijnd); inzet ligging in Nederland (ster).

1815

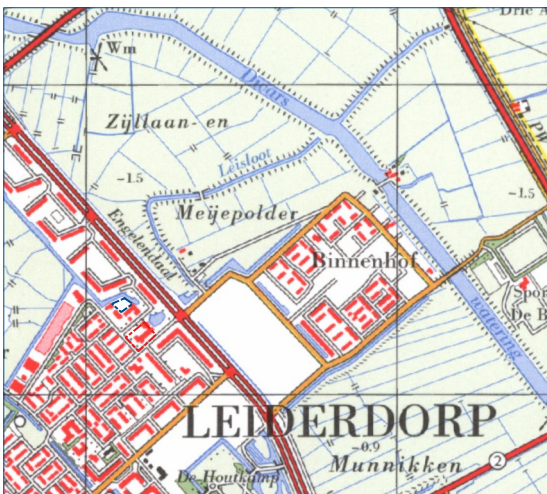
Topografische en Militaire kaart des Rijks (1850)

1876

1900

1980

2012

Figuur 2. Projectie van beide plangebieden (rood: proefsleuven, blauw: boringen) op een reeks historische kaarten. Geen van de kaarten toont een historische boerderij. (Bron: topotijdreis.nl)

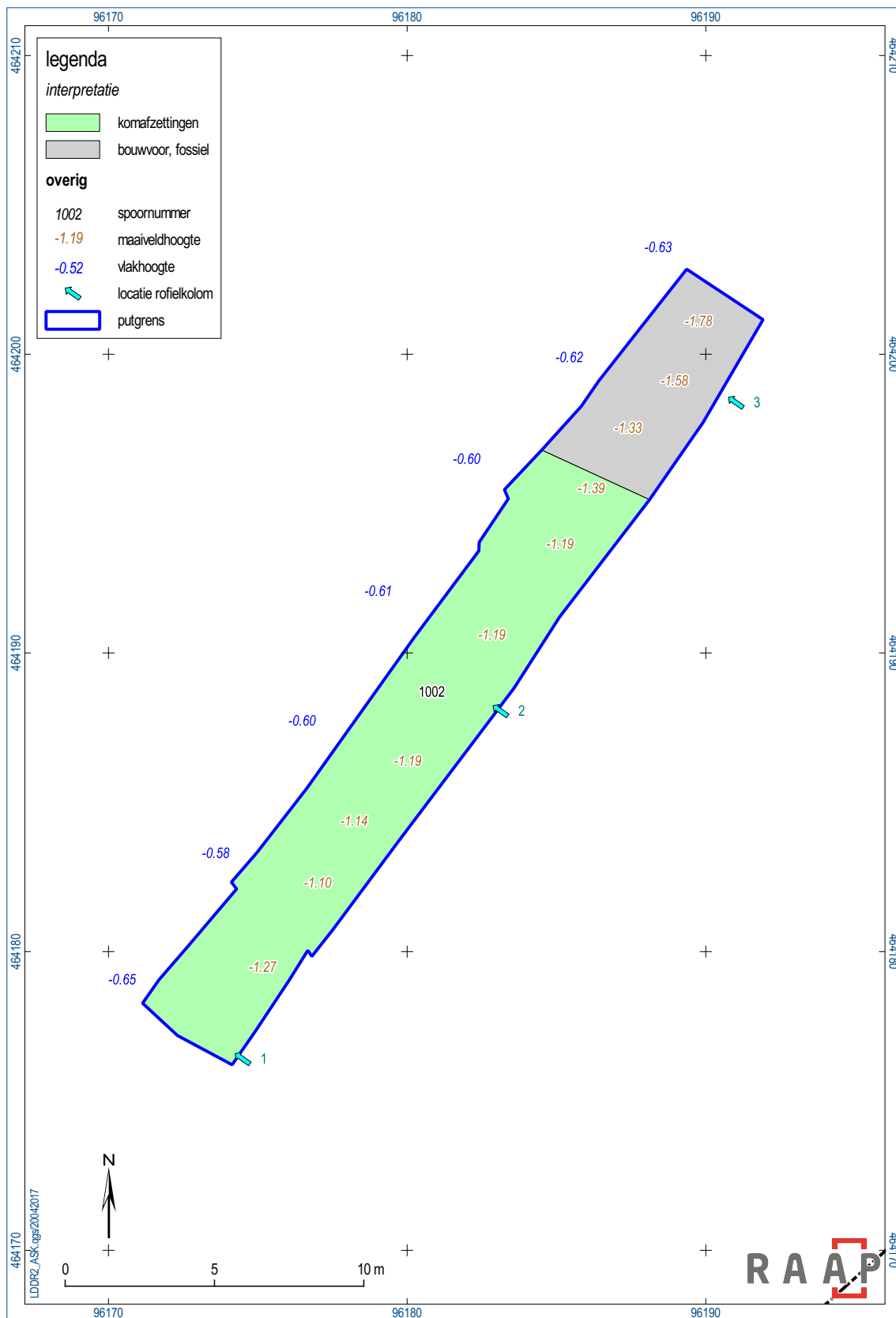
Figuur 3. Aanleg van de proefsleuf.

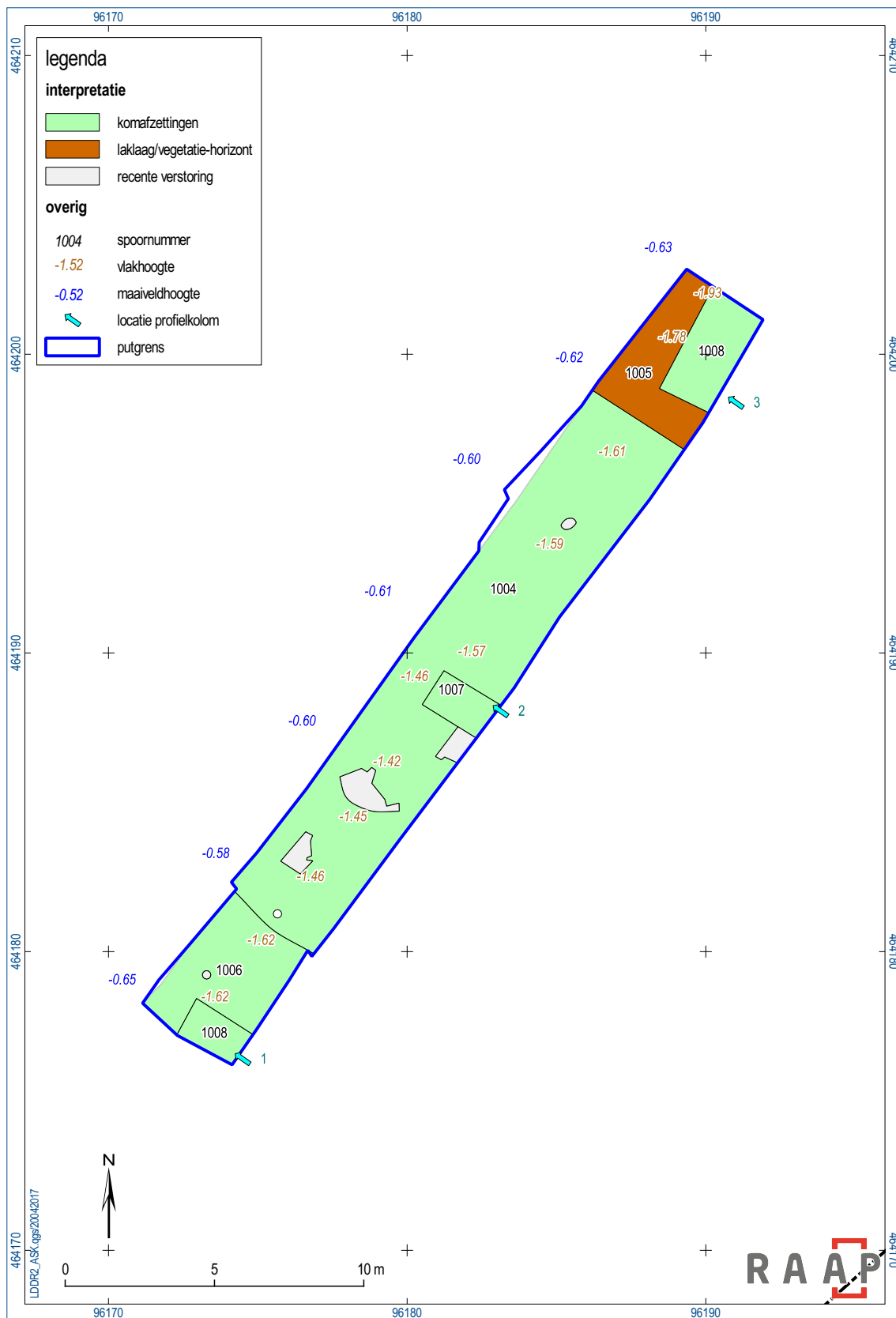
Figuur 4. De bodemopbouw in profielkolom 2, waar duidelijk de dubbele laklagen in de komafzettingen zichtbaar zijn.

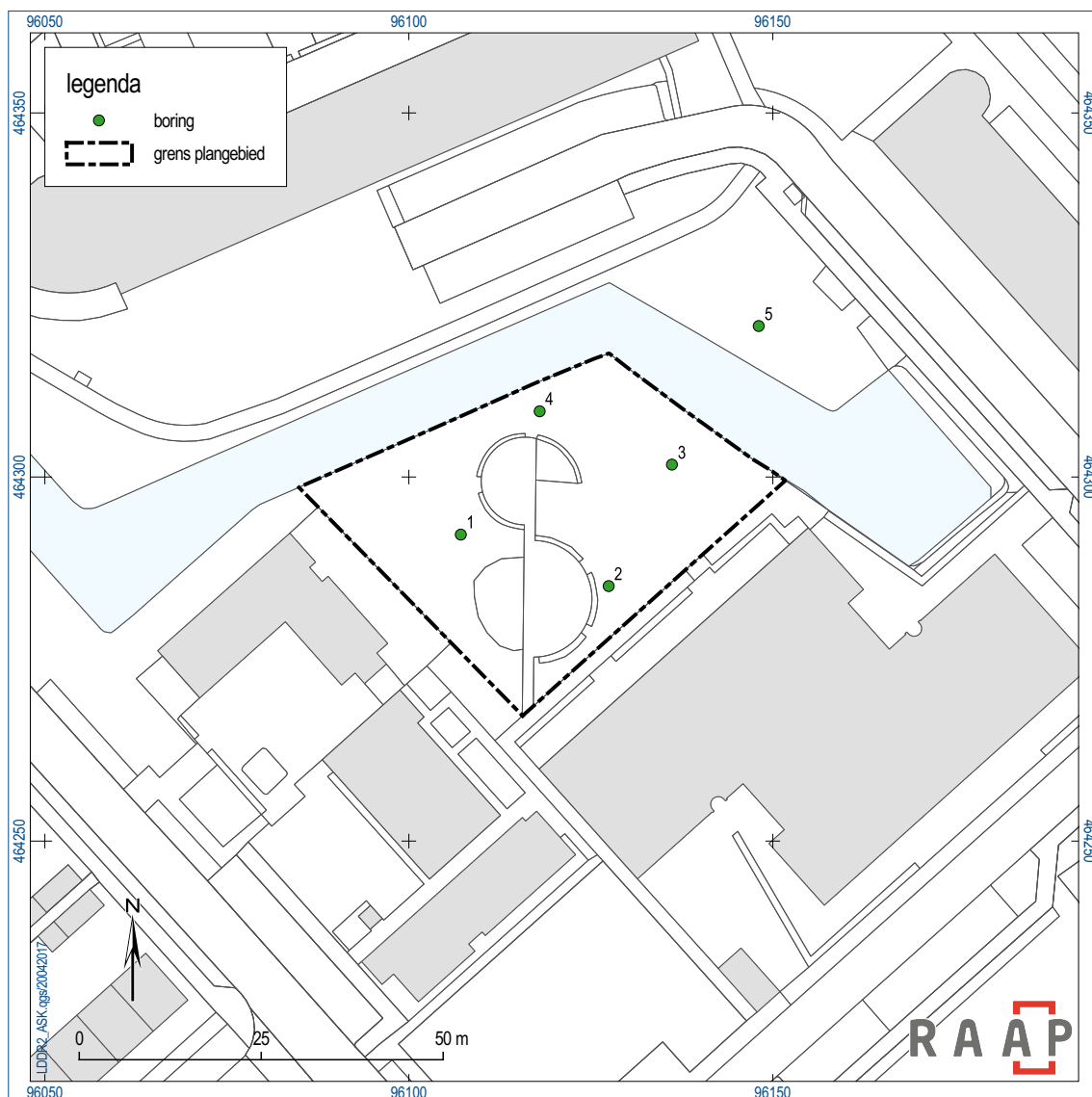
Figuur 5. De bodemopbouw in profielkolom 3, waarin de subrecente bouwvoor en 17e eeuwse cultuurlaag aanwezig zijn: de zandige lagen bovenin het profiel.

Figuur 6. Resultaten van het onderzoek, allesporenkaart vlak 1.

Figuur 7. Resultaten van het onderzoek, allesporenkaart vlak 2.

Figuur 8. Resultaten van het onderzoek, boorpuntenkaart.